

ІВАН КУРОВЕЦЬ

Організатор медичної служби ЗУНР народився 17 січня 1863 р. у с. Батятичі Камінко-Струмилівського повіту в Галичині (тепер Кам'яно-Бузький район Львівської обл.) у родині священика. Середню освіту здобув у Львівській Академічній гімназії. У 1887 р. закінчив Медичну Академію у Відні. Навчаючись в австрійській столиці, долучився до громадської праці в студентському товаристві “Січ”. З 1889 р. працював лікарем у Калуші, де здобув авторитет як першокласний фахівець. У Калуші брав активну участь в українському русі – став одним з засновників “Народного Дому” та місцевої філії “Хлопського Банку”. Як член Української національно-демократичної партії (УНДП) відвідав кожне село Калущини. У 1908 і 1913 рр. обирався депутатом Галицького сейму від Калуського повіту. Був одружений з Цецилією Бурачинською (сестрою Тита Бурачинського). Протягом кількох років подружжя Івана та Цецилії Куровців втратило своїх обидвох синів: Андрій помер 1 грудня 1912 р. в Абації, Петро – військовий санітар, – помер 20 жовтня 1915 р. в бою на березі ріки Сочі (Італія). У період Першої світової війни І. Куровець перебував у Калуші під московською окупацією. Відступаючи, російські солдати влаштували грабунок і погром у його помешканні.

Переїхавши до Львова, виконував обов'язки секретаря “Народного Дому” (1918–1919). 18 жовтня 1918 р. увійшов до складу Української Національної Ради (УНРади). 10 листопада 1918 р. був призначений державним секретарем суспільного здоров'я у першому уряді ЗУНР. Під час відступу українського війська та уряду зі Львова 22 листопада 1918 р. не зміг залишити місто. Був арештований польськими військовиками та, разом з іншими українськими діячами (Кирилом Студинським, Володимиром Охримовичем та сестрами Кульчицькими), інтернований в облаштованому під концтабір замку у м. Баранів біля Тарнобжега. 22 січня 1919 р. до цього табору в Баранові надійшла звістка про

те, що І. Куровця домовлено обміняти за польського інженера Опольського, який перебував на території ЗУНР. 28 січня того ж року І. Куровець виїхав до Кракова, звідки через Відень мав дістатися на територію ЗУНР. Прямувати у цьому напрямку І. Куровцю польська влада не дозволила. Тому він поїхав до Львова, звідки лише 16 лютого 1919 р. зміг разом з українськими делегатами Червоного Хреста вирушити до тимчасової столиці ЗУНР – Станиславова.

У другому уряді Секретаріат санітарних справ було скасовано, відтак І. Куровця призначено санітарним шефом у Державний секретаріат внутрішніх справ. На своїй посаді він дбав про організацію лікарської та санітарної допомоги в ЗУНР. У стислі терміни зумів налагодити службу повітових лікарів й роботу місцевих лікарень; боровся з пошестями, зокрема з повним придушенням п'ятнистого тифу, який вибухав у різних місцевостях молодій республіки; організовував постачання ліків та лікарняного устаткування. Неодноразово І. Куровець здійснював інспекційні поїздки по лікарнях ЗУНР. Восени 1919 р., після відступу української влади за Збруч, повернувся до Львова: очолив адміністрацію “Народної лікарниці”, де займався будовою Українського шпиталю у Львові; працював у Самаритянській секції Українського горожанського комітету у Львові.

З 1911 р. І. Куровець – член Українського лікарського товариства та його голова (1919–1920, 1922). Декан медичного факультету Львівського (таємного) Українського університету. Член редакційного комітету “Лікарського вісника” (Львів, 1920–1921), заступник голови лікарської комісії НТШ (1924). Голова Надзірної ради видавничої спілки “Діло” (1921–1931) та видавничої комісії “Просвіти”. Член управи Центр-Банку та Товариства “Карпатія”.

Поряд з напруженою професійною діяльністю та громадськими обов’язками з 1919 р. І. Куровець продовжив політичну діяльність в Українській народно-трудовій партії (УНТП). У 1925 р. був одним із співзасновників Українського національно-демократичного об’єднання (УНДО) і членом його Центрального комітету. У 1928 р. обраний послом польського сейму по стрийсько-калуському округу від УНДО, але через два місяці зрікся свого мандата на користь іншого українського посла – Максимовича.

Останні роки свого життя щоліта подорожував по Італії, де відвідував могили загиблих синів. Враження від подорожей публікував на сторінках “Діла”. І. Куровець – автор наукових і популярних розвідок (“Лікарський порадник” та ін.), публікацій у “Лікарському віснику” та Календарі “Просвіти”.

Помер визначний діяч 18 травня 1931 р. У некролозі, складеному його приятелями, були такі слова: “Як людина був Іван Куровець незвичайно живої вдачі, товариський, вражливий на прояви суспільного життя. До останніх хвилин зберіг він свій великий темперамент, що йшов у парі з його безоглядною щирістю. Була це одиниця без компромісів у тім значінні, що не вмів кривити душею, що не вмів прикидатися інакшим, як був, не заходив перед ніким не то лесткою, але навіть не вмів лагодити чемно-облудним словом своїх поглядів у громадських справах, які все життя висловлював різко та рішуче, без ніяких застережень”. Похований на Личаківському цвинтарі.

Література: Пундій П. Українські лікарі. Біобібліографічний довідник. Кн. 1. – Львів; Чикаго, 1994. – С. 116; Снісарчук Л. Куровець Іван // Українська журналістика в іменах / За ред. М.М. Романюка. – Львів, 1998. – Вип. 5. – С. 142–143.

Олег Павлишин